

Дошкільне 2

Виховання 2019

Щомісячний науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України для педагогів і батьків

У фокусі:
**ПЕДАГОГИ і БАТЬКИ –
ПАРТНЕРИ**

**ВЕСНЯНІ МУЗИЧНІ
КАЗКИ**

**КРОКИ ДО
СПІВПРАЦІ**

**БАТЬКІВСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**ПЛЕЙБЕК-
ТЕАТР ДЛЯ
МАМ і ТАТ**

**ЯК ЗБАГАЧУВАТИ
СЛОВНИК ДІТЕЙ**

**БЕБІ-ПЛАСТИК-
ШОУ З МАМАМИ**

РАНКОВА ЗУСТРІЧ

*Дошкільний заклад і родина –
Команда дружна і єдина*

ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
БІБЛІОТЕКА
Філія №2

Зміст

Педагогіка у світі

- 2** Юлія ЖУРЛАКОВА
обкл. **Досвід німецьких дитсадків**

Актуальні проблеми

- 3** Ганна БЕЛЕНЬКА
**Дошкільний заклад і родина:
співпраця заради дитини**

Співпраця з родиною

- 7** Надія ШВЕЦЬ
⬇ **Співтворчість, а не наставництво**
Батьківський університет в умовах
сучасного закладу дошкільної освіти

Управління і методична служба

- 11** Галина ГРИГОРЕНКО, Ніна ПОГРІБНЯК
⬇ **Створення предметно-ігрового середовища**
Форми роботи з педагогами

Логопедія

- 14** Юлія РІБЦУН
Збагачуємо словниковий запас малят
Батьківський всеобуч

Сенсорний розвиток

- 18** Наталія ПРОЦЕНКО
“Урок у тиші”, або Занурення в сенсорику
Семинар-тренінг для батьків

Посібник

- 20** Галина МАЦЮК
Сторіночки яскраві для розвитку й забави
Фетрова книжка для дітей усіх вікових груп

Ранній вік

- 22** Надія ВОЛОШИНА
Веселі клубочки
Заняття з сенсорного розвитку для дітей
раннього віку

Світ гри

- 24** Людмила КУЛІНЕНКО
⬇ **Диво-сніжинки**
Ранкова зустріч з дітьми молодшої групи

Фізичний розвиток

- 26** Юлія КОВАЛЬЧУК
Зима-чарівниця
Тренінг з бебі-пластик-шоу для дітей середньої
групи та їхніх мам (за системою М. Єфименка)

Розвиток мовлення

- 28** Валентина ЄВСТРАТЕНКО
Хочу все про зиму знати
Квест для дітей старшої групи

Образотворчість

- 30** Наталя БОБРУЙКО
Квіти для мамі
Заняття з малювання для дітей старшої групи

Інтегрована освіта

- 32** Яна ШИРЯЄВА, Оксана КАРПЕНКО
**Заграймо, заспіваймо,
весну закликаймо!**
Бінарне заняття для дітей старшої групи

Музика

- 34** Юлія ЛЕТІНА
⬇ **Музичні казки**
Слухання музичних творів для дітей усіх до-
шкільних груп

Світ театру

- 36** Ольга ГЛАДКИХ
Батьківський плейбек
Театралізована зустріч батьків і дітей

Музичні перлинки

- 39** **Співаймо навесні**
⬇ **сонячні пісні**

Нестандартне фізкультурне обладнання

- 3** **Тренажери для малят —**
обкл. **без зусиль і витрат**

Кулінарія

- 4** **Маленькі кулінари**
обкл.

Фотоконкурс “Наші діти”

На 1-й с. обкладинки: фото надіслала Ганна Казановська, ЗДО № 1 “Дзвіночок”, м. Шостка, Сумська обл.

⬇ — До публікації можна **завантажити додаткові матеріали** на сайті **dv.in.ua**

Дошкільний заклад і родина: співпраця заради дитини

Ганна БЕЛЕНЬКА,
д-р пед. наук, професор,
завідувач кафедри дошкільної освіти,
Педагогічний інститут
Київського університету імені Бориса Грінченка

З чого починати знайомство з батьками вихованців, щоб установити з ними довірчі відносини і налагодити співпрацю? Як переконати скептиків і перетворити їх з “контролерів” та “замовників освітніх послуг” на соратників? У пригоді стануть практичні й методичні поради фахівця.

Про що мріють батьки, віддаючи дитину до закладу дошкільної освіти? Безперечно, про те, що тепер значну частину турботи про виховання й навчання їхнього малюка візьмуть на себе кваліфіковані педагоги. Мама і тата бажають, щоб у дитячому садку малятам було тепло й затишно, щоб їжа була смачною та корисною, а іграшок і товаришів для ігор не бракувало. Сподіваються, що вихователі будуть добрими й уважними до дітей, навчать їх читати й лічити, малювати, співати, танцювати. Непогано було б іще й іноземної мови хоч трохи та гарних манер і навичок самообслуговування... А в самих батьків, як вони вважають чи мріють, вивільниться час на роботу, домашні справи і, можливо, навіть на відпочинок. У їхні плани, якщо говорити чесно, зовсім не входить співпраця (тобто спільна робота, спільна діяльність) з вихователями. Багато батьків (але, звісно, не всі) вважають так: “Ви, педагоги, дбаєте про дитину, ми, батьки, контролюємо вашу роботу”.

Давайте зрозуміємо і тимчасово прийнемо цю позицію, але поступово спробуємо її змінити. На користь дитини та її родини, а зовсім не заради того, щоб полегшити працю педагога, як гадають батьки вихованців.

Отже, якщо ми зрозуміли позицію батьків, то не будемо відразу розповідати їм про те, що для нас співпраця з ними є невід’ємною складовою освітнього процесу. А покроково вибудуємо систему роботи, що дасть змогу плавно залучити їх до спільної діяльності, спрямованої на розвиток їхніх дітей.

Та до того, як будуть зроблені ці кроки, пригадаймо істину: “Перш ніж щось отримати — треба щось віддати”. Перш ніж ми налагодимо співпрацю, доведеться віддати, тобто докласти зусилля, витратити свій час і навіть нервові клітини.

Щоб співпраця виникла, вихователь має стати другом для членів родин своїх вихованців і показати, що він не просто доглядач малят на час відсутності батьків, а високоосвічена людина, яка добре розуміється на питаннях виховання дітей.

**До Краю Дитинства й Любові
Ми разом рушати готові.**

(Надіслала Ірина Трофімченко,
ЗДО №56 “Боровичок”, м. Хмельницький)

КРОКИ ДО ПАРТНЕРСТВА

1-й крок. Знайомство: отримання від батьків якомога повнішої інформації про дитину та особливості її життя в сім'ї.

Методи:

- ♦ індивідуальні бесіди;
- ♦ анкетування;
- ♦ спостереження за взаєминами між дитиною і членами її родини в ранкові та вечірні години.

Розпитайте батьків про членів їхньої родини, про те, хто з них проводить з дитиною найбільше часу. З'ясуйте, чим до вподоби займатися малюкові, які його улюблені іграшки та ігри, книжки й казки; чи бере він участь у спільній з рідними діяльності: приготуванні їжі, догляді за кімнатними рослинами і домашніми улюбленцями, роботі в саду чи на городі тощо. Поцікавтеся, які традиції шанують у родині, як проводять дорослі й діти вихідні.

Спостереження за взаєминами дитини з батьками чи іншими членами родини в ранкові та вечірні години допоможуть вам зрозуміти стиль спілкування й правила взаємодії старших із молодшими. Отримана інформація стане в пригоді під час планування та здійснення індивідуальної роботи в ході освітнього процесу.

**Спільні з батьками розваги й походи —
Це для малят найцінніші пригоди.**

(Надіслала Тетяна Павлюченко, ЗДО №2 "Ясочка", м. Суми)

2-й крок. Демонстрація власної фахової компетентності шляхом надання інформації про сучасні дослідження в галузі дитячої психології, новітні погляди (як вітчизняних, так і зарубіжних учених) на виховання дітей та доцільність їх застосування.

Методи:

- ♦ доповідь з використанням відеоматеріалів на батьківських зборах;
- ♦ коротка розповідь під час вечірньої зустрічі;
- ♦ майстер-клас з ігротехніки;
- ♦ рекомендації з арт-освіти;
- ♦ інтернет-повідомлення;
- ♦ короткі відеоповідомлення про успіхи дітей;
- ♦ відеоілюстрації моментів поведінки малят у колективі.

Перші батьківські збори на початку навчального року — надзвичайно важлива подія для всіх учасників освітнього процесу. Тож поставитись до її організації треба відповідально.

Проведіть не традиційні збори, а, скажімо, **педагогічне чаювання** (див. с. 6).

3-й крок. Налагодження контакту: збирання інформації про можливості, професії, хобі батьків; створення батьківської групи в соцмережі чи месенджері (наприклад, Viber); визначення активних/зацікавлених та ініціативних батьків; створення батьківського комітету.

Методи:

- ♦ опитування;
- ♦ індивідуальні бесіди;
- ♦ переконання;
- ♦ нав'ювання.

Отриману інформацію про батьків ви можете використати при плануванні освітнього процесу, зокрема передбачити розширення і збагачення знань дітей про професії дорослих із залученням батьків, організацію тематичних розваг, екскурсій на виробництво, спільних освітніх проектів.

Батьківська Viber-група допоможе активно обмінюватись інформацією, фотографіями та короткими відео.

Коли ви ближче познайомитеся з батьками, запропонуйте їм обрати батьківський комітет — ядро батьківської спільноти вашої групи.

4-й крок. Робота з членами батьківського комітету.

Методи:

- ♦ неформальні бесіди-знайомства у форматі "Тиха розмова";
- ♦ "п'ятничні екскурсії" малою групою до найближчого парку.

Тісна взаємодія з батьківським комітетом допоможе вам урахувати запити і можливості батьків у плануванні освітнього процесу.

5-й крок. Залучення частини батьків до участі в освітньому процесі: у святкових ранках, інтелектуальних та фізкультурних розвагах, батьківсько-дитячих проєктах з подальшою широкою презентацією результатів цих проєктів усім дітям та членам їхніх родин.

Методи:

- ♦ заохочення;
- ♦ переконання;
- ♦ ознайомлення з досвідом і результатами співпраці педагогів і батьків вихованців інших груп дитячого садка, кращих вітчизняних і зарубіжних закладів для дошкільнят;
- ♦ фотозвіти;
- ♦ моральне стимулювання.

Форми стимулювання можуть бути різними, зокрема нестандартними. Не варто відмовлятися від традиційних подяк і грамот за відповідальне ставлення до виховання дитини, творчий підхід, активність тощо. Поряд із цим започаткуйте і вручення **грамот, створених за участю дітей**.

Також батькам приємно буде отримати **приз-подарунок від вихователів групи чи від дітей**.

**Талантами своїми мами
Поділяться із дітлахами.**

(Надіслала Ірина Трофімченко,
ЗДО №56 "Боровичок", м. Хмельницький)

До виготовлення призу-подарунка доцільно залучити всіх вихованців. Спочатку на етапі обговорення його призначення, змісту й оформлення, далі в ході розгляду й аналізу варіантів, потім на етапі створення і, нарешті, під час презентації. Доречно буде зробити це під час святкового ранку, на яких зазвичай присутня більшість батьків вихованців. Педагог спільно з дітьми може придумати цікаві номінації не лише для тата чи мами, а й для інших членів родини — бабусі, дідуся, старшого чи молодшого братика тощо. Зміст подарунків чи сюрпризів також може бути різним — від книжки до цікавої світлини, зробленої, так би мовити, "прихованою камерою", у несподіваній рамочці. Такі заходи стимулюють усіх батьків до співпраці з педагогами, активної участі в освітньому процесі закладу дошкільної освіти і за його межами.

**Будь-яке заняття цікавіше,
Коли поруч з дітьми найрідніші.**

(Надіслала Інна Зайцева, приватний НВК "Капітошка",
м. Бердянськ, Запорізька обл.)

6-й крок. Залучення всіх батьків до участі в освітньому процесі: святкових ранках, розвагах для дітей, колективній праці з благоустрою території дошкільного закладу, екологічно доцільній діяльності, батьківсько-дитячих проектах.

Орієнтовні теми для спільних проектів: “Улюблені ігри в нашій родині”, “Що ми можемо робити разом”, “Екскурсійні маршрути нашої родини”, “Найдобріші фото”, “Веселий лепбук”, “Історія родини в малюнках”, “Галерея емоцій”, “Ми і наші домашні улюбленці” тощо.

Характер участі батьків у житті дитячого колективу може бути різним і залежить як від їхніх можливостей, так і від переживання всіма учасниками освітнього процесу (дітьми, педагогами ЗДО, членами родин вихованців) задоволення від результатів взаємодії.

І хоча в групі, напевно, залишиться частина батьків, які не братимуть активної участі у спільній з вихователями діяльності, поставтеся до них з розумінням, адже всі люди різні. Хтось просто психологічно не готовий до взаємодії, хтось надзвичайно завантажений на роботі, а з кимось дітям взаємодіяти і не варто.

Інформуйте і запрошуйте до співпраці всіх батьків, проте не наполягайте і в жодному разі не висловлюйте свого невдоволення відмовою.

Резюмуємо:

- ✓ Співпрацювати з батьками необхідно.
- ✓ Примушувати до співпраці не доцільно, натомість варто заохочувати.
- ✓ Залучення до співпраці слід здійснювати поступово — покровоно.
- ✓ Починати вихователю слід із презентації власної компетентності.
- ✓ Необхідно постійно вдосконалювати рівень своєї педагогічної майстерності й здійснювати творчий пошук методів і форм залучення родин до участі в освітньому процесі закладу.

Якщо вихователь не робить поступових кроків до співпраці або, спіткнувшись на другому, починає говорити про те, як важко працювати із сучасними батьками, то висновки про його компетентність можна не озвучувати. Скарги на світ притаманні, як правило, ледарям. ■

Педагогічне чаювання, або Перші батьківські збори

Надішліть **запрошення** чи передайте його батькам через дитину або особисто. У запрошенні вкажіть питання, які обговорюватимуться, тривалість зібрання (приблизно 45–60 хвилин) і місце проведення (групова кімната чи музична/фізкультурна зала). Якщо в групі 30 дітей, то орієнтуйтеся на 24–26 осіб. Розмістіть на невеликій відстані один від одного **4 столи**. За кожним столом має розміститися по 6 осіб. Таким чином утворюються певні осередки батьків, у яких зав'яжуться знайомства і виникнуть перші спільні, узагальнені думки з приводу побаченого й почутого.

Підготуйте чай та одноразові чашечки, серветки, цукор, печиво. Як показує досвід, наступного разу про смаколики й усе інше до чаю подбають батьки.

Розпочніть зустріч із **самопрезентації**, адже батькам важливо знати, хто виховує їхніх дітей. Потім перейдіть до **психологічної характеристики** вікових особливостей дітей вашої групи і сучасних поглядів педагогів на їхнє виховання. Апелюйте до **вітчизняної і зарубіжної науки**, наводьте приклади, покажіть фрагмент цікавого пізнавального відео.

Ваше завдання — переконати батьків в унікальності періоду дошкільного дитинства і їхній відповідальності за розвиток власних дітей. Наголосіть на тому, що яким би професіоналом ви не були, самотужки вам не розв'язати всіх завдань розвитку дітей групи, оскільки сила впливу родини завдяки міцності емоційних контактів завжди переважає педагогічний вплив. Підведіть їх до розуміння того, що для успішного розвитку малюка необхідне дотримання єдності мети та методів виховання в родині й закладі дошкільної освіти.

Зауважте: ваш виступ має тривати не більше 20–25 хвилин, перегляд відео — 5–7 хвилин. Перейдіть до **обговорення почутого батьками в підгрупах (за столиками)**, основні думки попросіть сформулювати впродовж 3–5 хвилин і презентувати на загальному представнику від підгрупи.

Після цього коротко розкажіть, за якою програмою працює ваш дошкільний заклад, як у ньому організовано життя дітей, у яких формах здійснюється освітній процес. Озвучте свої побажання щодо побудови взаємодії з батьками. Вислухайте запитання і надайте відповіді. Озвучте тему та формат наступної колективної зустрічі. Бажано залишити якісь цікаві питання розкритими не повною мірою. Нехай виникне у присутніх бажання зустрітися ще раз, домовити, досперечатися, а у вас — можливість запропонувати цікаву книжку, рекомендації щодо перегляду фільму, інформації в інтернеті тощо.

Завершити збори-чаювання можна невеликим **педагогічним сюрпризом**. Вручіть кожному з батьків аркушик, на якому записана мрія їхньої дитини, опитавши напередодні вихованців. Попросіть батьків прочитати те, що написано на аркушику, не відразу, а вдома і відповісти самим собі, чи знали вони про це.